

Polski Związek Logopedów

Zarząd Główny

ul. Raszyńska 8/10, 02-026 Warszawa zg.pzl@logopeda.org.pl
NIP: 712-25-21-399 REGON: 431198505 Bank PKO SA O/Poznań 58 1240 6524 1111 0010 2451 6922

ZG PZL/02/I/2023

Warszawa, 27. 01. 2023 r.

Szanowna Pani

Marlena Małąg

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

**Ministerstwo Rodziny i Polityki
Społecznej**

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

e-mail: info@mrips.gov.pl

WNIOSEK POLSKIEGO ZWIĄZKU LOGOPEDÓW

w sprawie:

1) podjęcia działań we współpracy z innymi resortami – Ministerstwem Zdrowia oraz Ministerstwem Edukacji i Nauki w celu wyłączenia ogółu logopedów z projektu USTAWY O NIEKTÓRYCH ZAWODACH MEDYCZNYCH,

oraz

2) opracowania rządowego projektu:

USTAWY O ZAWODZIE LOGOPEDY I IZBIE ZAWODOWEJ LOGOPEDÓW.

W związku z brakiem regulacji ustawowej o charakterze międzyresortowym, która odpowiadałaby specyfice wykonywania pracy w zawodzie logopedy, Polski Związek Logopedów wnosi o:

- **podjęcie prac nad przygotowaniem rządowego projektu ustawy o zawodzie logopedy i Izbie Zawodowej Logopedów,**
- **proponujemy zmodyfikować zapisy projektu ustawy o niektórych zawodach medycznych, tak aby objęły tylko logopedów – pracowników resortu zdrowia,**
- **oczekujemy wyłączenia z projektu ustawy o niektórych zawodach medycznych logopedów prowadzących działalność gospodarczą oraz zatrudnionych w innych resortach, szczególnie resorcie oświaty (dotyczy ochrony prawnej tytułu uzyskanego w ramach wykształcenia).**

UZASADNIENIE

1. Logopedzi zatrudniani są w większości w resorcie oświaty, w mniejszym stopniu w resorcie zdrowia, pracują także w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej i w ramach innych podmiotów publicznych i niepublicznych.

*Projekt ustawy o niektórych zawodach medycznych, zwany dalej **projektem ustawy MZ** reguluje zasady funkcjonowania niereprezentatywnej grupy zawodowej logopedów, natomiast skutki prawne obejmą wszystkich logopedów.*

Załącznik nr 1: Szacunkowe dane liczbowe, dotyczące resortów zatrudnienia logopedów

Według szacunkowych danych dostępnych PZL na 100 zatrudnionych logopedów: 12 osób pracuje w resorcie zdrowia, 76 w resorcie oświaty oraz 12 prowadzi prywatne gabinety, w ramach działalności gospodarczej.

2. Międzyresortowa ustawa zagwarantowałaby **ochronę prawną tytułu logopedy**, nie tylko jako zawodu stricte medycznego, co zakłada projekt ustawy MZ, procedowany obecnie przez Ministerstwo Zdrowia.

*PZL dostrzega potrzebę ochrony prawnej tytułu logopedy, jednak w odniesieniu do logopedów zatrudnionych w obu resortach oraz w ramach innych podmiotów, co gwarantowałaby **ustawa międzyresortowa**.*

3. Logopedia jest nauką **interdyscyplinarną**, która łączy w sobie wiedzę językoznawczą, medyczną, pedagogiczną, psychologiczną oraz dotyczącą szeroko rozumianych zaburzeń języka i komunikacji. Skutkuje to specyficznym charakterem i doborem metod pracy przez absolwentów studiów logopedycznych zarówno w resorcie oświaty, jak i zdrowia oraz w ramach innych podmiotów niepublicznych, w tym w działalności gospodarczej. Logopedzi posługują się w każdym z tych resortów i innych podmiotów **takimi samymi metodami pracy**; typowo logopedycznymi, lingwistycznymi, medycznymi, pedagogicznymi oraz psychologicznymi, zatem oczekują uregulowań ustawowych które **ujednolicą standardy wykonywania zawodu w obu resortach**. Jednocześnie należy podkreślić wagę zawodu logopedy, czyli specjalisty, który zajmuje się nie tylko osobami z trudnościami w artykulacji, ale szeroko rozumianą rehabilitacją zaburzeń komunikacji, które towarzyszą niepełnosprawnościom i zaburzeniom zachowania na każdym etapie życia - od dzieci przedwcześnie urodzonych po seniorów.

Rola logopedy, legitymującego się wiedzą interdyscyplinarną, w szeroko rozumianym procesie rehabilitacji jest nieoceniona i niedoceniona.

Według opinii PZL ustawa MZ ograniczyłaby posługiwanie się pełnym wachlarzem wymienionych powyżej metod oraz pomocy edukacyjnych, niezbędnych

dla skuteczności terapii logopedycznej z uwagi na konieczność spełniania standardów medycznych rozszerzonych na gabinety/poradnie wielospecjalistyczne funkcjonujące poza resortem zdrowia .

4. Projekt ustawy MZ wywołał duże zaniepokojenie w środowisku logopedów, którzy nie świadczą pracy w resorcie zdrowia, jak i u większości logopedów zatrudnionych jednocześnie przez różnych pracodawców z obu resortów. Logopedzi zazwyczaj pracują w niepełnym wymiarze godzin u różnych pracodawców. Zmuszeni są podejmować pracę u kilku pracodawców, gdyż wynagrodzenia dla nich w obu resortach są bardzo niskie oraz niełatwo o zatrudnienie dla logopedy w ramach pełnego etatu u jednego pracodawcy.

PZL postuluje o ujednoczenie standardów zatrudniania i wynagradzania logopedów w placówkach publicznych.

5. Logopedzi, którzy zyskali prawo do wykonywania zawodu poprzez uzyskanie odpowiedniego wykształcenia, obawiają się pozbawienia prawa do posługiwania się **tytułem logopedy**, na podstawie zapisów projektu *ustawy o niektórych zawodach medycznych*, t.j.:

<i>Art. 13. 1.</i>	<i>Osoba uprawniona do wykonywania zawodu medycznego ma prawo posługiwać się tytułem odpowiadającym nazwie zawodu medycznego.</i>
<i>Art. 13. 2.</i>	<i>Tytuł zawodowy, o którym mowa w ust. 1, podlega ochronie prawnej;</i>
<i>Art. 84. 1. (rozd. 6, przepisy karne)</i>	<i>Kto bez wymaganego uprawnienia posługuje się tytułem, o którym mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1, podlega karze grzywny;</i>

Ponadto **Art. 80.3.** wyklucza reprezentantów związku zawodowego z postępowania prowadzonego wobec logopedy przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej.

PZL wnioskuje o włączenie przedstawiciela związku zawodowego logopedów do składu Komisji Odpowiedzialności Zawodowej.

6. Szczególnie niepokoi fakt, że wśród podmiotów podlegających projektowi ustawy MZ wymieniono także osoby prowadzące jednoosobową **działalność gospodarczą** (nie jako podmioty lecznicze, a np. edukacyjne).

- - [„... 6) w ramach działalności gospodarczej, w zakresie czynności zawodowych innych niż świadczenia zdrowotne” – uzasadnienie do

projektu ustawy procedowanej przez MZ s.49
(<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12355717/katalog/12849394#12849394> dostęp 18.01.2023.)]

Logopedzi prowadzą działalność gospodarczą w ramach różnych kodów PKD, także jako logopedzi świadczący usługi edukacyjne, nie tylko medyczne, więc zapisy ustawy pozbawiłyby ich możliwości posługiwania się tytułem w ramach wyuczonego i wykonywanego zawodu.

(Z powodu zapisów ustawy MZ, dotyczących „ochrony tytułu”).

Do PZL napływają bardzo liczne sygnały, że logopedzi zatrudnieni poza resortem zdrowia odbierają jako dyskryminację projekt regulacji ustawowej, która odbiera im prawo do posługiwania się tytułem zawodowym w ramach zdobytego wykształcenia. Wątpliwości tych nie rozwiało dołączenie aktów wykonawczych do zmodyfikowanej ustawy MZ.

7. Wszyscy logopedzi, niezależnie od resortu zatrudnienia, korzystają z **doskonalenia zawodowego** w ramach takich samych, dostępnych form prowadzonych przez uznane w środowisku ośrodki i autorytety logopedyczne, których jakość reguluje rynek i skuteczność świadczonej pomocy logopedycznej (oprócz studiów podyplomowych w zakresie uzyskiwania specjalności medycznej z neurologopedii, którą pomimo uruchomienia w 2006 roku, posiada jedynie 61 osób - z uwagi na nierówny, dyskryminujący dostęp organizacyjny do tego rodzaju podnoszenia kwalifikacji).

Poprzez wprowadzenie Ustawy MZ logopedzi zatrudnieni w różnych resortach w celu podnoszenia kwalifikacji zostaliby zobligowani do spełniania odmiennych/podwójnych wymagań. Logopedzi czasami legitymują się także wykształceniem podyplomowym w zakresie neurologopedii lub/i surdologopedii (bez specjalności medycznej), ich dodatkowe kwalifikacje nie są uwzględniane w gratyfikacjach finansowych w obu resortach.

*PZL dostrzega potrzebę uregulowania zasad w obszarze doskonalenia zawodowego logopedów, natomiast w ramach **ustawy międzyresortowej**, która zapewni taką samą formułę doskonalenia niezależnie od resortu.*

8. Odpowiadając na oczekiwania większości logopedów, po przeprowadzeniu szerokich konsultacji w środowisku (marzec '2022, protokół z konsultacji: <https://logopeda.org.pl/new.php?id=1350>, dostęp 18.01.2023.) skierowano do MZ opinię o potrzebie opracowania **ustawy międzyresortowej** (analogicznie do zawodu psychologa, która to profesja ma zbliżone formy pracy do zawodu logopedy).

W opinii PZL charakter pracy w zawodzie logopedy można porównać do zawodu psychologa:

resort/klasyfikacja zawodów	logopeda	psycholog	uwagi
resort oświaty	stanowisko: nauczyciel logopeda	stanowisko: nauczyciel psycholog	brak różnic
resort zdrowia inne podmioty publicznej niepublicznej	stanowisko: logopeda/ neurologopeda/ surdologopeda	stanowisko: psycholog/ psychoterapeuta	podobieństwa
nazwa zawodu wg klasyfikacji zawodów: specjaliści resortu zdrowia	logopeda: kod 229402 neurologopeda: kod 229403 surdologopeda: kod 229404	psychoterapeuta: kod 229905 specjalista psychoterapii uzależnień: kod 229906 specjalista terapii uzależnień: kod 229907	podobieństwa (zawód oraz specjalności)
nazwa zawodu wg klasyfikacji zawodów: - specjaliści w resorcie edukacji	nauczyciel logopeda: kod 229406	nauczyciel psycholog: kod 235908	brak różnic

Niestety, na oczekiwania PZL odpowiedziano negatywnie 9 stycznia 2023 r. publikując zbiorczy obszerny **raport z konsultacji na stronie www.legislacja.rcl.gov.pl**.

9. W międzyczasie PZL rozpoczął zaawansowane prace nad przygotowaniem **projektu ustawy o zawodzie logopedy**, który proponuje udostępnić Ministerstwu w celu przygotowania ustawy rządowej oraz deklaruje współpracę w opracowaniu szczegółowych jednolitych rozwiązań dotyczących zawodu logopedy, a mających zastosowanie w każdym resorcie. Część praktycznych rozwiązań PZL już przygotował, np. **KRAJOWY REJESTR LOGOPEDÓW**, który umożliwiłby pozyskanie obiektywnych międzyresortowych danych statystycznych oraz utworzenie bazy osób posiadających prawo wykonywania zawodu logopedy .
10. W naszej opinii opracowanie ustawy wymaga szczegółowej **analizy struktury i specyfiki wykonywania danego zawodu**, co pominięto podczas przygotowywania projektu ustawy MZ, który obejmuje zupełnie różne zawody medyczne o odmiennej ścieżce kształcenia oraz metodach i specyfice pracy.

W procedurze legislacyjnej wskazano **dane liczbowe dotyczące zawodów wymienionych w ustawie**, które uzyskują wykształcenie m.in. w ramach kształcenia w szkołach policealnych, np. (źródło: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12355717/katalog/12849394#12849394> OSR Ustawiczny Rozwój zawodowy, dostęp. 21.01.2023.):

Podmioty, na które oddziałuje projekt:

zawody medyczne wskazane w art. 1 ust. 1 projektu ustawy z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 13 ust. 2 ustawy	136 541 osób	osoby, które do końca 2020 r. uzyskały kwalifikacje do wykonywania zawodu medycznego na poziomie szkół policealnych (dane z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej)
---	---------------------	--

Wykształcenia logopedycznego nie można uzyskać w toku kształcenia policealnego, a jedynie wyższego. Logopedyczne wykształcenie posiada osoba, która:

Ukończyła studia wyższe I stopnia potwierdzone uzyskaniem tytułu licencjata
Ukończyła studia wyższe II stopnia albo jednolite studia magisterskie potwierdzone uzyskaniem tytułu magistra
Posiada ukończone studia wyższe II stopnia albo jednolite studia magisterskie potwierdzone uzyskaniem tytułu magistra oraz ukończyła studia podyplomowe z logopedii

W związku z powyższym logopedzi zgłaszają do PZL zjawisko potencjalnie nierównego traktowania przez władze porównywalnych zawodów, z powodu ograniczania im prawa do regulacji funkcjonowania zawodowego w ramach **ustawy międzyresortowej**.

Jednocześnie proponowana jest **ustawa MZ** o charakterze uniwersalnym, która obejmuje zawody o zupełnie odmiennej specyfice funkcjonowania i ścieżkach kształcenia.

Podsumowanie:

W opinii PZL projekt Ustawy o niektórych zawodach medycznych może spowodować niepożądane zjawiska społeczne takie, jak:

- rezygnację z wykonywania zawodu logopedy,
- utrudniony dostęp do logopedy, w tym rzetelnej diagnozy i terapii logopedycznej,
- ograniczenie przedsiębiorczości przez rezygnację z działalności gospodarczej,
- utrudnienia w podnoszeniu kwalifikacji z uwagi na konieczność spełniania podwójnych standardów.

Dla zobrazowania problemu, przytaczamy fragment z opinii praktyka logopedy, który skierowano do PZL:

„Potencjalne skutki dla przedsiębiorców i specjalistów pracujących w prywatnych gabinetach:

- ograniczenie stosowanych metod i narzędzi pracy terapeutycznej z uwagi na wymagania sanitarno-epidemiologiczne,
- pojawienie się jednorazowego kosztu związanego z dostosowaniem placówki do wymagań lokalowych, wdrożenia systemu zarządzania dokumentacją, analizy prawne, wymiana pomocy terapeutycznych, itp.,
- nagły wzrost obciążeń administracyjnych związanych z nadzorem,

- nagłe pojawienie się kosztów związanych z utrzymaniem - odpady medyczne, materiały, koszty osobowe, itp.

W konsekwencji doprowadzi to do:

- masowej likwidacji mikro przedsiębiorstw z uwagi na koszty finansowe oraz stres związany ze zmianą,
- powiększenia szarej strefy, w której nadal będą działali indywidualni specjaliści,
- utraty konkurencyjności małych placówek, które mogą dostosować się do zmian, ale popyt skieruje się do dużo tańszej szarej strefy."

Doceniamy intencje oraz pracę wykonaną przez MZ w celu zapewnienia regulacji prawnej logopedom pracownikom resortu zdrowia. Jednocześnie apelujemy o zadbanie o to, aby poprzez takie pospieszne rozwiązanie nie pozbawić nabytych uprawnień wykształconych logopedów, zatrudnionych w innych podmiotów niż resort zdrowia.

PZL kieruje wniosek, aby Ministerstwo Polityki Społecznej podjęło się koordynacji współpracy w przedmiotowej sprawie z MZ i MEiN oraz w celu zapewnienia w toku prac środowisku logopedów (PZL - Polskemu Związku Logopedów, PTL - Polskemu Towarzystwu Logopedycznemu, przedstawicielom uczelni kształcących logopedów oraz innym zainteresowanym podmiotom) uczestniczenie w przygotowaniu projektów aktów prawnych, które ich dotyczą.

Z poważaniem

PRZEWODNICZĄCA
POLSKIEGO ZWIĄZKU LOGOPEDÓW

Milena Stasiak

Otrzymują:

1. Adresat.
2. Minister Zdrowia.
3. Minister Edukacji i Nauki.
4. Polskie Towarzystwo Logopedyczne.
5. Krajowy konsultant ds. neurologopedii.
6. Związek Zawodowy Rada Poradnictwa.
7. Związek Nauczycielstwa Polskiego.
8. Posłowie Członkowie Komisji Zdrowia – wg załączonego wykazu (załącznik nr 2)
9. Posłowie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży – wg załączonego wykazu (załącznik nr 2)
10. Posłowie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej - wg załączonego wykazu (załącznik nr 2)
11. a/a.